

Aan de gemeenteraad van Tubbergen

Zaaknummer
1398619

Bijlagen

Onderwerp
Datum collegevergadering: 8 juli 2025, Raadsbrief 2025 nr. 46

Verzenddatum
9 juli 2025

Geachte raads- en commissieleden,

Waarover gaat deze brief?

In onze collegevergadering hebben wij gesproken over het vervolg voor het stimuleren van de opwek van biogas/groen gas.

Ons besluit

In onze vergadering hebben wij besloten u op de hoogte te brengen van de laatste ontwikkelingen op het gebied van Biogas in Noordoost Twente.

Toelichting

De Noordoost Twentse gemeenten willen de lokaal beschikbare biogaspotentie graag zo goed mogelijk benutten. Hierbij staat voorop dat zowel grote als kleine agrariërs een bijdrage kunnen leveren aan de productie van biogas. In raadsbrief 58 van juli 2024 hebben we u op de hoogte gebracht van het besluit om niet deel te gaan nemen in Boerengas BV en tegelijkertijd toegezegd de rol en wijze van een eventuele ondersteuning van de gemeente bij de ontwikkeling van biogasprojecten te onderzoeken. Hiervoor zijn we met lokale boeren en andere relevante partijen in gesprek gegaan.

Momenteel wordt er maar een klein deel van de lokaal beschikbare biogaspotentie benut. Veel lokale biogasprojecten blijken na een initiatiefase vaak niet over te gaan tot realisatie van het project. De Noordoost Twentse gemeenten willen juist dat biogasprojecten gerealiseerd worden, waardoor de lokaal beschikbare biogaspotentie benut en ingezet kan worden. Omdat dit op dit moment slechts in beperkte mate gebeurt is daarom onderzocht met welke rol en wijze de ondersteuning van de gemeente kan bijdragen aan het realiseren van biogasprojecten.

Er is gesproken met de volgende partijen in deze inventarisatie die verschillende disciplines vertegenwoordigen:

- Lokale geïnteresseerde boeren;
- Cogas;
- DLV-advies;
- CCS Energie-advies;
- Samenwerkingsverband voor Biograndstoffen en duurzame Energie Oost Nederland (BEON);
- Best Biogas;
- Coördinator mestvergisting van de RES.

In de gesprekken zijn de volgende zaken naar voren gekomen, die van belang zijn bij het realiseren van biogas projecten:

Algemene uitdagingen en ontwikkelingen in de sector:

- Door een mogelijke verplichte krimp van de veestapel is het onduidelijk hoeveel vee er in de toekomst nog is per bedrijf. Dit heeft mogelijke negatieve invloed op het voortbestaan van agrarische bedrijven en daarmee de biogaspotentie.
- De landelijke stikstofproblematiek
- 1. Intern salderen is door uitspraak Raad van State 18-12-2024 niet meer mogelijk (zie <https://www.raadvanstate.nl/actueel/nieuws/december/rechtspraak-over-intern-salderen-wijzigt/>). Agrariërs mogen intern verkregen stikstofrechten, door bijvoorbeeld stalvloeraanpassing, niet meer inzetten om elders uit te breiden binnen het bedrijf. De Rabobank heeft een ruwe inschatting gemaakt dat hierdoor de helft van de veehouders een nieuwe natuurvergunning nodig heeft.
- 2. Uitspraak rechtbank januari 2025 (Greenpeace, <https://uitspraken.rechtspraak.nl/details?id=ECLI:NL:RBDHA:2025:578>): het Rijk moet voor 31 december 2030 zorgen dat op helft van stikstofgevoelige natuur niet meer stikstof neerkomt dan die natuur aankan, zoals in de wet is vastgelegd.
- 3. Additionaliteitsvereiste: de vergunningverlener moet bepalen of de stikstofreductie voor salderen niet nodig is voor bescherming van de natuur.
- 4. De rekenkundige ondergrens van stikstofuitstoot die landelijk wordt aangehouden, staat onder druk.
- Door de algehele onrust in de agrarische sector zijn veel bedrijven niet verzekerd van een overnamekandidaat. Dit betekent dat de toekomst van individuele bedrijven onder druk staat.
- Het is nog onduidelijk wat de gevolgen zijn van de Kaderrichtlijn water (KRW), afhankelijk van de locatie kan dit in Noordoost Twente mogelijk leiden tot een lagere mestafgifte op landbouwgrond.
- Het (demissionaire) kabinet is momenteel bezig om te kijken hoe er, ondanks alle beperkingen in het stikstofdossier, toch ruimte en perspectief kan worden geboden aan de agrarische sector. Of dit perspectief er komt en hoe dit er dan uit ziet is nog niet duidelijk.

Specifieke uitdagingen en ontwikkelingen voor biogasprojecten

- Onduidelijkheid over de houdbaarheid van de huidige natuurvergunning, na bedrijfsaanpassing die nodig is voor het plaatsen van een biogasinstallatie. De bevoegdheid van de natuurvergunning ligt bij de provincie.
- Uitstoot van emissiearme vloeren staan landelijk ter discussie. Er is momenteel alleen duidelijkheid voor boeren met een traditionele stalvloer over de houdbaarheid van de huidige natuurvergunning. Agrariërs die eerder hebben geïnvesteerd in een 'emissiearme' stalvloer, zitten hierdoor nu in onzekerheid over de natuurvergunning omtrent deze vloer.
- Agrariërs ervaren geen duidelijke structurele koers vanuit de overheid omtrent biogas i.c.m. veeteelt. Het realiseren van een biogasproject vergt een structurele meerjarige inspanning en -investering. Hierdoor zijn ze minder geneigd om zich te verbinden aan een dergelijk project.
- Biogasvergisters en groengasinstallaties hebben een relatief hoog elektriciteitsverbruik. Door de netcongestie is het in veel gevallen niet mogelijk om binnen passende termijn een elektriciteitsaansluiting te krijgen die nodig is voor de realisatie van een project.
- Biogasprojecten hebben nog geen eenduidig bewezen verdienmodel, daarom is het verkrijgen van financiering moeilijk.
- Veel biogasinitiatieven, leunen op de financiële zekerheid van een landelijke subsidieregeling (SDE++). De duur van deze regeling is 12 jaar. Momenteel is er überhaupt geen goede businesscase te ontwerpen zonder subsidieregeling. Agrariërs geven mede hierdoor aan, dat zijn een terugverdientijd van 5-7 jaar wenselijk vinden.

- Bij een biogasproject waarbij meerdere agrariërs zich moeten verenigen in een samenwerkingsverband, geeft het soms onverwachts stoppen van agrarische bedrijven veel onzekerheid. Hiermee ontbreekt het aan vertrouwen om een samenwerking aan te gaan met andere agrariërs in een biogasproject.
- De provincie heeft, naar aanleiding van de bovengenoemde gerechtelijke uitspraken over stikstof, per maart 2025 subsidieregelingen voor bedrijfsaanpassingen, die nodig zijn voor mestvergisting, stopgezet. Na 1 februari 2026 komt er een heroverweging om de subsidieregeling al dan niet open te stellen. Dit geeft extra druk op de businesscase van biogasprojecten.
- Onderwerpen waarbij de gemeente direct invloed zou kunnen oefenen: zoals een ruimtelijke vergunning voor een vergister, blijken geen bepalende factor te zijn in het niet realiseren van lokale biogasinitiatieven.

Kansen voor biogasprojecten

- Wanneer de bijmengverplichting van groengas van kracht wordt, op 01-01-2027, zal er naar verwachting een grotere behoefte zijn aan groengas. Welke positieve invloed dit zal hebben op de prijs van groengas, en daarmee op de businesscase voor biogasprojecten, is nu nog onduidelijk. De bijmengverplichting houdt in dat gasleveranciers aan het gasnet verplicht zijn om 20% groengas in 2030, bij te mengen met fossiel aardgas.
- Een deel van de agrariërs geeft aan, binnen de huidige onzekerheden en randvoorwaarden, toch kansen te zien om hun biogasinitiatief een stap verder te brengen. Deze agrariërs zoeken vooral ondersteuning bij het verder brengen van het samenwerkingsverband en inzicht in de financiële haalbaarheid.

Vervolg

Het is duidelijk dat de algemene uitdagingen in de agrarische sector op dit moment een onzeker toekomstperspectief bieden voor agrariërs. Om biogasprojecten te realiseren, wat met grote meerjarige investeringen gepaard gaat, hebben agrariërs dit toekomstperspectief wel nodig. Eén van de belangrijkste elementen in dit toekomstperspectief is houdbare landelijke stikstofregelgeving waardoor agrariërs weer kunnen en durven te bouwen aan een toekomstige duurzame sector. In algemene zin, zijn de gemeenten niet aan zet in het bieden van algemeen perspectief in de sector, deze taak ligt bij het Rijk. Het is daarom van belang om de landelijke ontwikkelingen rondom stikstof regelgeving actief te monitoren en te kijken of eventuele ontwikkelingen in dit dossier kansen bieden om lokale biogasprojecten te realiseren. Daarom is er uiterlijk eind 2026 een evaluatiemoment voorzien om te herijken of en hoe de gemeenten een rol kunnen nemen in het aanjagen en stimuleren van lokale biogasprojecten.

In regionaal RES-verband onderzoek de gemeente momenteel de mogelijkheden om samen met de overige gemeenten samen op te trekken op het vlak van biogas. Op het moment dat dit nader uitgewerkt is wordt de raad daarover geïnformeerd.

Gezien bovenstaande, wil het college de landelijke ontwikkelingen afwachten en monitoren en tot die tijd geen proactieve rol vervullen bij het ondersteunen van biogasprojecten.

Ondanks alle uitdagingen die spelen bij biogasprojecten, zijn er wellicht toch agrariërs die kans zien om hun biogasproject naar een volgende fase te brengen. De gemeente wil een positief signaal uitzenden naar deze agrariërs en deze lokale initiatieven steunen. Agrariërs kunnen daarom een groene cheque aanvragen waarbij ze een haalbaarheidsonderzoek naar de productie van biogas en/of groen gas kunnen laten uitvoeren met een maximaal offertebedrag van EUR 2.000,-. Het maximale subsidiebedrag bedraagt EUR 1.500,-. Zie hiervoor ook raadsbrief 42 van 12 juni 2025.

Waarom deze raadsbrief?

In artikel 169, tweede lid, van de Gemeentewet staat dat wij de raad alle inlichtingen verschaffen die de raad voor de uitoefening van zijn taak nodig heeft. Wij meenden er daarom goed aan te doen u van ons besluit op de hoogte te stellen. Wij stellen u voor deze raadsbrief voor kennisgeving aan te nemen.

Heeft u nog vragen?

Neem dan contact op met de raadsgriffier. Deze zal uw vragen aan ons college kenbaar maken. De griffier is te bereiken via telefoonnummer (0546) 62 80 00 of e-mailadres griffie@tubbergen.nl

Hoogachtend,

Burgemeester en wethouders van Tubbergen,

De secretaris,

de voorzitter,

A handwritten signature in black ink, appearing to read 'J.L.M. Scholten'.

ing. J.L.M. Scholten

A handwritten signature in black ink, appearing to read 'A.H. Postma'.

drs. A.H. Postma